

12/28/2021

Juhendmaterjal pestitsiidide käsitlemise kohta linna asutuste haljastus- ja hooldushangetes

töödokument

Kristiina Kupper

HALJASTUSE OSAKONNA JAUHATAJA – LINNA MAASTIKUARHITEKT
TALLINNA KESKKONNA- JA KOMMUNAALAMET

SISUKORD

1.	Pestitsiidide vaba linna temaatika ja Tallinna püüdlused	2
2.	Taimekaitset reguleerivad õigusaktid ja lühidalt neis olev oluline sisu käesoleva juhendi mõttes	2
2.1	Riigikogu 21.04.2004 seadus Taimekaitseseadus (edaspidi TKS)	2
	§ 78 Taimekaitsevahendi kasutamise nõuded:	2
	§ 78 ¹ Taimekaitsevahendi kasutamise erinõuded.....	3
	§78 ² Taimekaitsetunnistus.....	3
2.2	Põllumajandusministri 05.11.2013 määrus nr 62 „Integreeritud taimekaitse põhimõtete rakendamise tingimused ja viis“	3
	§2: Integreeritud taimekaitse põhimõtete rakendamise tingimused ja viis	3
2.3	Põllumajandusministri 29.11.2011 määrus nr 90 „Taimekaitsevahendi kasutamise ja hoiukoha täpsemad nõuded“.....	4
	§ 1: Taimekaitsevahendi hoiukoha nõuded	4
	§ 2: Isikukaitsevahendi kasutamine taimekaitsetöö tegemisel.....	4
	§ 4: Taimekaitsetöö tegemise ohutusnõuded taimekaitsevahendi pritsimise korral.....	4
	§ 8: Avalikus kohas, elamu vahetus läheduses ja metsamaal taimekaitsetöö tegemise ohutusnõuded.....	5
2.4	Mis on pestitsiid	5
3	Integreeritud taimekaitse teostamise põhimõtted Tallinnas.....	5
4	Soovitused pestitsiidide käsitlemise kohta hangetes.....	6
4.1	Nõuded PAKKUJALE:	6
4.2	Teenuse osutamisel jälgitavad õigusaktid	7
4.3	soovitused Tehnilise kirjelduse sisule.....	7
5	Teede hoolduses pestitsiidide kasutamise vältimine.....	8
5.1	Kuuma veega umbrohu tõrjumine	9
5.2	Põletamisega umbrohu tõrjumine.....	10
6	Rottide tõrje	10
7	Hispaania teeteo ja mustpeanälkja tõrje.....	10
8	Kokkuvõte	11

1. PESTITSIIDIDE VABA LINNA TEMAATIKA JA TALLINNA PÜÜDLUSED

Tallina Linnavolikogu 01.18.2018 otsusega nr 163 „Tallinna linna liitumine Euroopa pestitsiidivabade linnade võrgustikuga“ kiitis linnavolikogu heaks Tallinna liitumisega Euroopa pestitsiidivabade linnade võrgustikuga.

Võrgustikuga liitunud linnad kohustuvad vähendama kolme aasta jooksul märkimisväärselt pestitsiidide kasutamist, et saavutada järk-järgult eesmärk lõpetada pestitsiidide kasutamine linna avalikul alal.

Tallinn on Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalameti juhataja käskkirjaga 22.06.2021 nr T- 9- 1/21/43 kinnitanud pestitsiidide vähendamise tegevuste kava aastateks 2021-2022.

2. TAIMEKAITSET REGULEERIVAD ÕIGUSAKTID JA LÜHIDALT NEIS OLEV OLULINE SISU KÄESOLEVA JUHENDI MÖTTES

2.1 RIIGIKOGU 21.04.2004 SEADUS TAIMEKAITSESEADUS (EDASPIDI TKS)

§ 78 TAIMEKAITSEVAHENDI KASUTAMISE NÕUDED:

(1) Taimekaitsevahendit tohib kasutada üksnes taimekaitsevahendi loas määratud ja taimekaitsevahendi märgistusele vastavatel tingimustel, arvestades head taimekaitsetava. Professionaalne kasutaja arvestab ka integreeritud taimekaitse põhimõtteid.

(2) Taimekaitsevahendit kasutatakse veeseaduses ja looduskaitseaduses sätestatud nõuete kohaselt.

(3) Integreeritud taimekaitse on kasutatavate taimekaitseabinõude kaalumise ning sellele järgnev kahjulike organismide populatsioonide arengut tõkestavate sobivate meetmete integreerimine selliselt, et taimekaitsevahendi ja muude abinõude kasutamine püsiks majanduslikult ja ökoloogiliselt põhjendatud tasemel ning oht inimese tervisele ja keskkonnale oleks vähendatud või viidud miinimumini.

(4) Integreeritud taimekaitse põhimõtete rakendamise tingimused ja viisi kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(5) Taimekaitsevahendit hoitakse selleks sobivas ruumis, taimekaitsevahendi väikese koguse puhul ka selleks ettenähtud konteineris või kapis, mis on lukustatud ja millel on mürgise aine puhul kasutatav hoiatusmärk. Taimekaitsevahendit hoitakse eraldi toidust, ravimitest ja söödast, et vältida nende saastumist taimekaitsevahendiga.

(6) Isik, kes kasutab taimekaitsevahendit oma majandustegevuses, peab kasutatud taimekaitsevahendi üle arvestust paber kandjal või elektrooniliselt. Arvestuses näidatakse ära kasutatud taimekaitsevahendi nimetus, kasutuskorra aeg, kulunorm, maa-ala ja

taimekultuur, mille peal taimekaitsevahendit kasutati. Taimekaitsevahendi kasutamise teenuse tellimise korral peab teenuse saaja lisaks arvestust teenuse osutaja kohta.

(7) Taimekaitsevahendit on keelatud kasutada õhusõidukilt.

(8) Taimekaitsevahendi jääke ja pakendijäätmeid käideldakse jäätmeseaduses ja pakendiseaduses sätestatud nõuete kohaselt.

(9) Taimekaitsevahendi kasutamise ja hoiukoha täpsemad nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

---

§ 78¹ TAIMEKAITSEVAHENDI KASUTAMISE ERINÕUDED

Avalikus kohas ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1107/2009 artikli 3 punktis 14 nimetatud haavatava elanikkonnarühma kasutataval alal, nagu avalik park ja aed, spordi-, puhke- ja kooliala, laste mänguväljak ning tervishoiuasutuse vahetus läheduses asuv ala, võib taimekaitsevahendit kasutada üksnes professionaalne kasutaja. Sellistel aladel eelistatakse madalama riskiastmega taimekaitsevahendit ja bioloogilise tõrje meetodit.

---

§78² TAIMEKAITSETUNNISTUS

Taimekaitsevahendi professionaalne kasutaja peab olema läbinud taimekaitsekoolituse ning tal peab olema selle läbimist tõendav taimekaitsetunnistus. Tunnistus on dokument, mis tõendab, et isik võib turustada, osta ja kasutada kõiki taimekaitsevahendeid peale väga mürgiste. Taimekaitsetunnistuse väljastab Põllumajandus- ja Toiduamet ja see kehtib viis aastat.

2.2 PÕLLUMAJANDUSMINISTRI 05.11.2013 MÄÄRUS NR 62 „INTEGREERITUD TAIMEKAITSE PÕHIMÕTETE RAKENDAMISE TINGIMUSED JA VIIS“.

---

§2: INTEGREERITUD TAIMEKAITSE PÕHIMÕTETE RAKENDAMISE TINGIMUSED JA VIIS

Integreeritud taimekaitse põhimõtteid rakendatakse, kasutades taimekahjustajate levikut ennetavaid taimekaitseabinõusid ja vajaduse korral taimekahjustajaid tõrjuvaid taimekaitseabinõusid.

Taimekahjustajaid tõrjuvaid taimekaitseabinõusid rakendatakse kohapeal tehtud vaatluse tulemusel saadud teabe põhjal.

Integreeritud taimekaitse põhimõtetest rakendatakse taimekahjustajate leviku ennetamiseks järgmisi taimekaitseabinõusid järgmisel viisil:

- valides taime liigile sobiva viljelusviisi;
- kasutades viljavaheldust;
- väetades ja lubjates tasakaalustatult;
- kasutades kasvatatava taimeliigi puhul enamlevinud taimekahjustaja suhtes vastupanuvõimelist sorti ning sertifitseeritud seemet või paljundusmaterjali;
- puhastades masinaid ja seadmeid regulaarselt;
- rakendades olulisi kasulikke organisme säilitavaid ning nende levikut soodustavaid teisi taimekaitseabinõusid.

Integreeritud taimekaitse põhimõtetest rakendatakse taimekahjustajate tõrjeks järgmisi taimekaitseabinõusid järgmisel viisil:

- eelistades bioloogilist, mehaanilist ja muud kemikaalivaba taimekaitseabinõu, juhul kui nimetatud taimekaitseabinõu võimaldab rahuldavat tõrjeefekti;
- kasutades tõrjutava taimekahjustaja tõrjeks mõeldud taimekaitsevahendit ja eelistades nende hulgast sellist, mis avaldab vähimat kõrvalmõju inimeste tervisele ja keskkonnale, eelkõige sihtrühmavälistele organismidele;
- hoides taimekaitsevahendi ja muu taimekaitseabinõu kasutamise taimekasvu seisukohalt aktsepteeritaval tasemel, sealhulgas vältides taimekahjustajal taimekaitsevahendi suhtes resistentsuse soodustamis

Taimekaitsevahendi professionaalne kasutaja hindab rakendatud taimekaitseabinõu tõhusust kohapeal

2.3 PÕLLUMAJANDUSMINISTRI 29.11.2011 MÄÄRUS NR 90 „TAIMEKAITSEVAHENDI KASUTAMISE JA HOIUKOHA TÄPSEMAD NÕUDED“.

§ 1: TAIMEKAITSEVAHENDI HOIUKOHA NÕUDED

Taimekaitsevahendi kasutaja säilitab taimekaitsevahendit loetava märgistusega originaalpakendis hoiutingimustes, mis tagavad taimekaitsevahendi säilimise kasutuskõlblikuna.

§ 2: ISIKUKAITSEVAHENDI KASUTAMINE TAIMEKAITSETÖÖ TEGEMISEL

Taimekaitsevahendi kasutamise ajal (edaspidi taimekaitsetöö) kasutatakse taimekaitsevahendi sissehingamise vältimiseks hingamisteede kaitsevahendit, nahakaudse mürgistuse vältimiseks kaetakse kõik kehaosad.

§ 4: TAIMEKAITSETÖÖ TEGEMISE OHUTUSNÕUDED TAIMEKAITSEVAHENDI PRITSIMISE KORRAL

Taimekaitsevahendit kasutatakse taimekaitsevahendi pakendi märgistusel toodud kasutusjuhendi kohaselt, järgides asjakohaseid kasutuspiiranguid, sealhulgas kehtestatud puhvertsooni (vahemaa meetrites pritsitava ala ja veepiiri vahel) ja keeldu kasutada taimekaitsevahendit samal alal järjestikustel aastatel.

Taimekaitsevahendit on keelatud pritsida, kui tuule kiirus on üle 4 m/s, välja arvatud juhul, kui taimekaitsevahendi kasutusjuhendis toodud tehniliste andmete kohaselt lubatakse taimekaitsevahendit kasutada suurema tuule kiiruse puhul. Pritsimisel arvestatakse tuule suunda lähedal asuvate ehitiste ning aia-, põllu- ja metsakultuuride suhtes, et hoida ära nende võimalik saastumine taimekaitsevahendiga.

Töölahuse tugeva õhku hajumise vältimiseks on keelatud taimekaitsevahendit pritsida, kui õhutemperatuur on üle 25 °C. Pritsimisest ülejäänud töölahust ei jäeta taimekaitsevahendi pakki, vaid see lahjendatakse mitmekordselt veega ja pritsitakse hajutatult põllule.

Taimekaitsevahendit on keelatud pritsida alal, millel on õitsvaid taimi, välja arvatud juhul, kui taimekaitsevahendi pakendi märgistusel on märged, et seda võib kasutada taimede õitsemise ja mesilaste lendluse ajal.

§ 8: AVALIKUS KOHAS, ELAMU VAHETUS LÄHEDUSES JA METSAMAAL TAIMEKAITSETÖÖ TEGEMISE OHUTUSNÕUDED

Avalikus kohas ja elamu vahetus läheduses tehakse taimekaitsetööd juhul, kui taimehaigusi ja -kahjureid või umbrohtu ei ole võimalik tõrjuda agrotehniliste ega muude meetmetega.

Avalik koht selle määruse tähenduses on eelkõige haljasala, spordiala, kooliala ja laste mänguväljak ning ala tervishoiuasutuse vahetus läheduses, samuti trammi- ja raudtee ooteplatvorm ning ületamiseks ettenähtud ülesõidukoht ja ülekäigukoha vahetus lähedus, gaasitrass, kattega tee ja kruusatee eraldusriba, teepeenar ja haljasriba, tänava eraldusriba, teemaa ja tänavaäärne haljasala.

Avalikus kohas, korterelamu vahetus läheduses ja metsamaal ei tehta taimekaitsetööd kõrvalise inimese juuresolekul.

Tööooteajaga taimekaitsevahendi puhul paigaldatakse avalikku kohta, korterelamu vahetusse lähedusse ja metsamaale enne taimekaitsetööga alustamist hoiatussilt, millel on vähemalt teave kasutatava taimekaitsevahendi ja tööooteaja kohta, mille möödumise järel on ala lubatud taas kasutada. Metsamaale paigaldatakse enne taimekaitsetööga alustamist hoiatussildid selliselt, et iga sildi juurest oleks nähtav järgmine silt.

Taimekaitsetöö tegemise korral välditakse avalikus kohas ning korterelamu vahetus läheduses paikneva rajatise ja muu objekti saastamist taimekaitsevahendiga. Juhul kui taimekaitsevahend satub rajatisele või objektile taimekaitsetöö käigus, pestakse need hoolikalt.

2.4 MIS ON PESTITSIID

Pestitsiidid on keemiline aine või ainete segu, mis on ette nähtud kahjurite rünnaku ennetamiseks, hävitamiseks või eemale peletamiseks. Pestitsiidid jaotatakse:

- insektitsiidid e putukamürgid;
- herbitsiidid e umbrohumürgid;
- fungitsiidid e seenhaigutse tõrjevahend;
- bakteritsiidid e bakterite tõrje vahend;
- zootsiidid e mürgid imetajate vastu;
- akaritsiidid e mürgid lestade vastu;
- nematotsiidid e mürgid ümarusside vastu.

Pestitsiidid jagunevad taimekaitsevahenditeks (kasutatakse peamiselt saagi või meeldivate või kasulike taimeliikide kaitseks) ja biotsiidideks (kasutatakse soovimatute organismide tõrjeks).

Taimekaitsevahendite osas peetakse registrit, biotsiidide osas mitte.

3 INTEGRERITUD TAIMEKAITSE TEOSTAMISE PÕHIMÕTTED TALLINNAS

Integreeritud taimekaitse rakendamisel on oluline ennetada keemilise taimekaitse vahendi kasutamist ja kasutada seda vaid reaalsel vajadusel. Integreeritud taimekaitse rakendamisel püüab Tallinna Linnavalitsus lähtuda järgmistest põhimõtetest:

- planeerida/projekteerida/istutada õige taime õigesse kohta;

- terve ja puhta istutusmaterjali kasutamine;
- haigus- ja kahjurikindlamate sortide kasutamine;
- monokultuuriga istutusalade vältimine;
- mulla kontrollimine (pH, soolade sisaldus) ja vajadusel heade bakterite (nt *Trichoderma spp*) kasutamine mulla parandamisel;
- taime tugevdajate (valmistatud kivijahu ja taimetõmmise baasil) kasutamine, et tõsta taime vastupanuvõimet;
- õigete hooldusvõtete kasutamine;
- töövahendite puhastamine;
- bioloogiliste, mehaaniliste ja muude kemikaalivabade taimekaitseabinõude eelistamine.

Tallinna linnavalitsuse määrusega avalikule alale haljastuse rajamise soovitusel sisaldavad integreeritud taimekaitsest lähtuvaid taimenimekirju.

4 SOOVITUSED PESTITSIIDE KÄSITLEMISE KOHTA HANGETES

4.1 NÕUDED PAKKUJALE:

- Pakkujal peab riigihanke algamisele eelneva X kuu jooksul olema täidetud vähemalt X (X) avalikus kohas (Taimekaitseseadus § 78¹ mõistes) teostatud taimekaitsetööde lepingut maksumusega alates X EUR (käibemaksuta). Pakkujal tuleb esitada hankepassis riigihanke algamisele eelneva X kuu jooksul täidetud avalikus kohas teostatud taimekaitsetööde lepingute nimekirj. Nimekirjas tuleb loetleda lepingud, mille maksumus on vähemalt X EUR (käibemaksuta), ja nimetada maksumus, kuupäevad, info teiste lepingupoolte kohta (tellijaga esindaja kontaktandmed, mh telefon, e-posti aadress) ja riigihanke korral näidata viitenumbrid (RHS § 101 lg 1 p 2).
- Minimaalne teostatud tööde arv: X

Järgmine nõue tuleneb soovist, et avalikul alal on vajalik taimekaitsetöid teostada mitte põllukultuuridel, vaid puudel, põõsastel, püsililledel või ka murul. Seetõttu peab haljastuses esinevaid taimi tundma.

- Pakkuja teenuse osutamise eest vastutaval isikul (vähemalt 1) peab olema vähemalt järgmine haridus: aianduse-, agronoomia-, maastikuarhitektuuri- või maastikuehituse eriala. Pakkujal tuleb hankepassis esitada andmed teenuse osutamise eest vastutava isiku kohta. Hankija nõudmisel peab pakkuja esitama teenuse osutamise eest vastutava isiku haridust tõendav dokument, sõltumata sellest, kas ta kuulub otseselt pakkuja ettevõtte koosseisu või tegutseb alltöövõtu korras (RHS § 101 lg 1 p 6).
- Töövõtja igal töötajal, kes tegeleb taimekaitsevahenditega, peab olema Põllumajandusameti poolt väljastatud taimekaitsetunnistus. Taimekaitsetunnistus peab olema kehtiv kogu lepingu kehtivuse perioodi jooksul. Kui taimekaitsetunnistus kaotab kehtivuse enne lepingu täitmise tähtpäeva (X), kohustub käsundisaaja taimekaitsetunnistust õigeaegselt pikendama.

4.2 TEENUSE OSUTAMISEL JÄLGITAVAD ÕIGUSAKTID

Töövõtja lähtub teenuse osutamisel järgmistest õigusaktidest:

- [taimekaitseseadus](#);
- [hea taimekaitsetava](#);
- [integreeritud taimekaitse põhimõtete rakendamise tingimused ja viis](#);
- [heakorraeeskiri](#);
- [Tallinna jäätmehoolduseeskiri](#);
- [Tallinna haljastute hoolduse nõuded](#).

4.3 SOOVITUSED TEHNILISE KIRJELDUSE SISULE

Taimede hooldustööd: otsene taimekaitsetöö, profülaktiline kahjurite- ja haiguste tõrje ning järelevalve; lehekaudne väetamine (pitsimine); peenarde ülevaatused; teavitustöö;

Hooldustöödel juhindutakse integreeritud taimekaitse põhimõtetest, s.t eelkõige ennetustöö, kohapealsed vaatlused, seire.

Hooldusvigade (valesti või puudulikult teostatud taimekaitse, väetamine) tõttu välja läinud taimed tuleb töövõtjal asendada omal kulul tellija määratud ajaks alates fakti tuvastamisest.

Lepingu lõppemisel peavad planeeritud taimekaitsetööd olema teostatud.

Taimekaitsetööd ja profülaktiline kahjurite- ja haiguste tõrje. Taimekaitsetööde hulka kuuluvad kõik pitsimistööd, sh lehekaudne väetamine.

Taimekaitse tegemisel peavad olema taimed kastetud ja õhutemperatuur peab olema + kraadidega, kuid ei tohiks olla üle 25°C.

Avalikus kohas võib taimekaitsevahendit kasutada üksnes professionaalne kasutaja. Isik, kes kasutab taimekaitsevahendit oma majandustegevuses, peab kasutatud taimekaitsevahendi üle arvestust paber kandjal või elektrooniliselt. Arvestuses näidatakse ära kasutatud taimekaitsevahendi nimetus, kasutuskorra aeg, kulunorm, maa-ala ja taimekultuur, mille peal taimekaitsevahendit kasutati. Lähtuvalt integreeritud taimekaitsest tuleb määrata kahjustaja ning kahjustuse protsent ja ulatus; kahjustus ja kahjustaja jäädvustada. Taimekaitsevahendi kasutamise arvestust peetakse tabeli (vt tabel 1) kujul ja/või sisestatakse teostatud tööd Hooldus-, Haljastus- ja Heakorratööde infosüsteemi (HHHIS).

NB! Rooside taimekaitse ja/või väetamise tellimisel lisada tehnilisse kirjeldusse järgmine erisus - kevadel, enne pungade puhkemist, teostada ennetavalt kahjurite ja haiguste tõrjet raudsulfaadiga. Sügisel, peale rooside tagasilõikust ja lehtedest puhastamist, teostada ennetavalt kahjurite ja haiguste tõrjet vasksulfaadiga.

Jrk	Maa-ala ja taime-kultuur	Taime kahjustaja	Kahjustuse % isutusalas	Kahjustuse ulatus läbimõõt m või taimede tk	Taime-kaitse-vahendi või väetise nimetus	Kasutus-korra aeg (kuupäev ja kellaaeg, tööde algus ja lõpp)	Kulunorm ml/m ² või gr/m ²	Kes teostas (nimi ja taimekaitsetunnistuse number)

Tabel 1 Taimekaitsevahendi kasutamise arvestamine

5 TEEDE HOOLDUSES PESTITSIIDIDE KASUTAMISE VÄLTIMINE

Teede hoolduses on üheks probleemiks umbrohu tekkimine sõiduteede, jalgratta- ja jalgteede asfaldi, äärekivide, sõelmete, sillutiskivide, teeäärsete plaatide, eraldusribade, erinevate piirete aluste peale ja vahele ning postide ümbrusesse.

Oluline on umbrohtumise vältimiseks näha ette ennetavad meetmed projektides ja ehitada kvaliteetselt.

Sõiduteede, jalgratta- ja jalgteede asfaldi, äärekivide, sõelmete, sillutiskivide, teeäärsete plaatide, eraldusribade, erinevate piirete aluste peale ja vahele ning postide ümbrusesse kasvanud umbrohu tõrjeks ei ole lubatud kasutada pestitsiide, vaid tõrjuda tuleb kas mehaaniliselt umbrohtu eemaldades või seda kuuma veega töödelda või põletada (vt p 5.1. ja p 5.2).

Oluline on järjepidev umbrohu tõrjumine, et vältida selle levimist.

Ekraanitõmmis Mõisa tn ja Paldiski mnt ristmiku liiklussaarest, kus kasvab umbrohi /Google Maps/

5.1 KUUMA VEEGA UMBROHU TÕRJUMINE

18. juunil 2021 toimus Maarjamäe memoriaalis nelja erineva ettevõtte poolt pakutava kuuma veega umbrohu tõrjumise demonstratsioon.

Kuuma veega umbrohu töötlemiseks kasutatavad masinad (F: K. Kupper)

Valikus on nii auruga kui veega taimede töötlemine ja kasutusel on erineva suurusega otsikuid.

Taimede kuuma veega töötlemisel muutub taime lehestiku värvus. Hiljem kuivab taime maapealne osa ära.

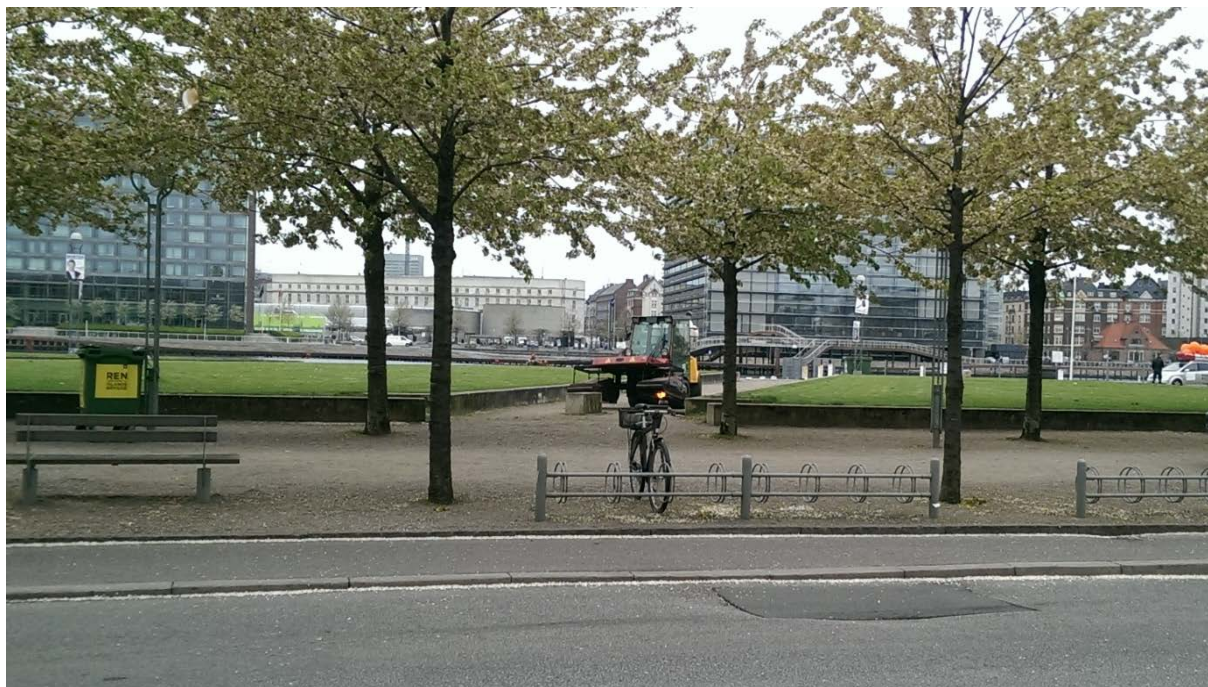

Umbrohu tõrjumisel on võimalik kasutada erineva suurusega otsikuid (F: K. Kupper)

5.2 PÕLETAMISEGA UMBROHU TÕRJUMINE

Põletamine hävitab taime maapealsed osad. Kasutusel on nii käsipõleteid kui ka traktori haakes põleteid.

Sõelmeteede põletamine Kopenhaagenis (F: K. Kupper)

6 ROTTIDE TÕRJE

Rottide probleemi olemasolul tuleb kõigepealt kindlaks teha, kus on nende pesapaik, kust nad saavad toitu ja millised avaliku koha elemendid soodustavad nende olemasolu.

Tõrje tuleb tellida pikaajalise kogemusega spetsialistidelt ja koostada koostöös tõrje tegijaga tegevusplan, milles näha ette süsteemne tõrje ning vajadusel avaliku ala korrastamine.

Avalikus kohas kasutatavad tõrjemeetmed ja vahendid peavad olema ohutud inimestele ja lemmikloomadele.

7 HISPAANIA TEETEO JA MUSTPEANÄLKJA TÕRJE

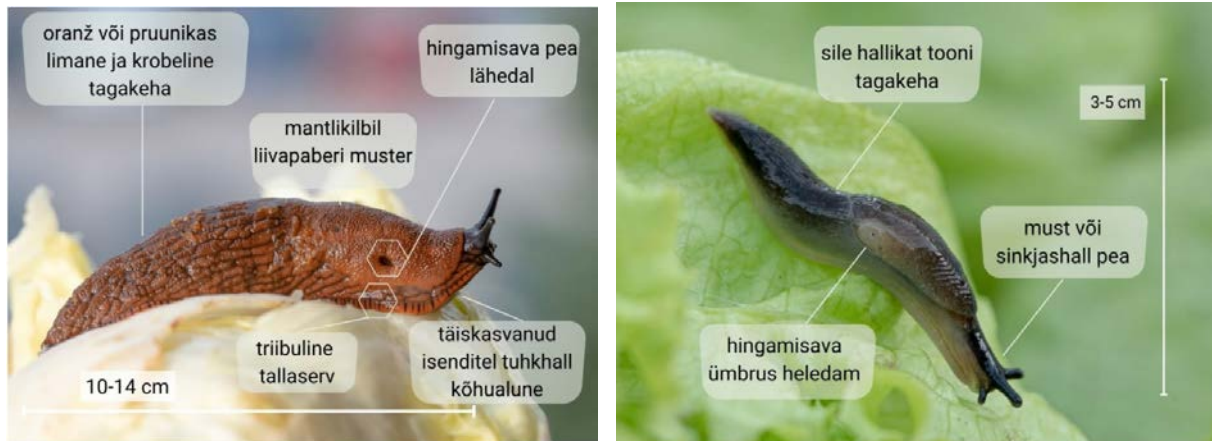
Hoogustunud taimekaubandusega on Eestisse jõudnud ja kiirelt levima hakanud hispaania teetigu (*Arion vulgaris*, *Слизень испанский*) ja mustpeanälkjas (*Krynickillus melanocephalus*, *Черноголовый слизень*). Levima on nad hakanud eelkõige potimulla või mullapalliga.

Võrreldes teiste lähedaste liikidega eelistab hispaania teetigu kultuurmaastikke, näiteks aedu, parke, teravilja- ja köögiviljapõlde. Ta võib elada ka kasvuhoonetes. Elutegevuseks soodsaim

temperatuurivahemik on neile 17–20°C, aktiivsed on nad hämarikus ja öösi. Tundlikud on nad õhu- ja pinnasekuivuse suhtes. Soojadel talvedel ja heade varjevõimaluste korral võivad edukalt talvituda.

Ennetuseks on võimalik kontrollida alale toodava taimmaterjali mullapalle – need tuleb läbivaadata ja leitud munad hävitada.

Tõrjel tuleb esmalt veenduda, et tegu on invasiivse liigiga, mitte meie kodumaiste liikidega nagu [kollane teetigu](#), [must-seatigu](#) või [suur-seatigu](#).

VASAKUL HISPAANIA TEETIGU JA PAREMAL MUSTPEANÄLKJAS /FOTOD: WWW.KESKKONNAAMET.EE/

Kõige tõhusam meetod on nälkjate kokku kogumine. Seda tuleb alustada kohe, kui nad välja ilmuvad ja nad paljunema hakkavad. Kokkumeelitamiseks võib kasutada anumates õlle ja veesegu või nt tühjaks söödud arbuusikoori vms. Kogutud nälkjad tuleb üle valada kuuma veega ning hukatud isendid võib matta enam kui labida sügavusele mulla alla. Samuti on kokku kogutud nälkjaid võimalik ära anda Tallinna väkeloomade krematooriumisse (Raba tn 40).

Invasiivsete nälkja võõrliikide kokku kogumiseks suurematelt aladelt tuleks kaaluda noppimistalgute korraldamist koos kohalike elanikega. Talgud peaksid toimuma hilisõhtuti ajavahemikul juunist septembrini vähemalt 3 korral. Talgute ajaks tuleb paigaldada piirkonda konteiner nälkjate kokku kogumiseks. Kui piirkond seda soosib, võib nälkjate kogumise konteineri(d) avalikult väljas hoida kogu suveperioodi, tagades selle regulaarse tühjendamise.

Võõrliikide loodusesse sattumist ja levimist tuleb vältida. Leitud hispaania teetigudest ja mustpeanälkjatest tuleks teada anda <http://loodusvaatlused.eelis.ee> või [teokaadril](#).

8 KOKKUVÕTE

Käesolev juhend on koostatud abimaterjaliks taimekaitsetööde tellimisel Tallinna linna ametitele, linnaosadele ja allasutustele.

Juhendi esimeses pooles on tutvustatud Tallinna linna eesmarke pestitsiidide vähendamiseks linna territooriumil ja koondatud erinevatest õigusaktidest ja juhenditest vajalikud väljavõtted.

Pestitsiidide kasutamise vähendamine algab haljastuse projekteerimisel, kus haljastusmaterjali valikul tuleb kasutada võimalikult haigustele ja kahjuritele vastupidavaid liike või sorte. Tähelepanu tuleb pöörata istutustihedusele ja kaaluda multšimist, et vähendada umbrohu teket ja levikut. Haljastuse rajamisel on oluline istutusala ettevalmistus – et see oleks võimalikult puhas umbrohu juurtest ja seemnetest. Istutusmaterjali puhul jälgida, et see oleks terve ja vastaks etteantud kvaliteedinõuetele. Kui haljasala on kvaliteetselt projekteeritud ja rajatud, on hilisem hooldus lihtsam. Oluline on kõik hooldustööd teostada õigeaegselt. Kõik need tegevused aitavad vähendada hilisemat pestitsiidide kasutamisi.

Umbrohu tõrjel tuleb võimalusel eelistada erinevaid alternatiivseid lahendusi pestitsiididele – kuuma vett ja põletamist. Avalikus linnaruumis tohib pestitsiide kasutada vaid professionaalne kasutaja, kes omab taimekaitsetunnistust. Teostatud pritsimiste/tõrje kohta peab pidama tabelit või sisestama andmed HHHIS-i.

Loodame, et käesolev juhend mõtestab pestitsiidide kasutust ja aitab kaasa eesmärgile, et Tallinnas pestitsiidide kasutamine väheneb.